

NIJE KRAJ

**KNJIŽICA S
ODGOVORIMA
NA NAJČEŠĆA
PITANJA OSOBA S
INVALIDITETOM O
PROFESIONALNOJ
REHABILITACIJI I
RADNIM PRAVIMA
(...koju bi trebali
pročitati i svi
poslodavci)**

CENTAR ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU "ZAGREB"

Nije Kraj – knjižica s odgovorima na najčešća pitanja osoba s invaliditetom o profesionalnoj rehabilitaciji i radnim pravima
(...koju bi trebali pročitati i svi poslodavci)

Nakladnik Udruga osoba s amputacijom udova
Grada Zagreba i Zagrebačke županije

Autor Darko Sobota, mag. ing.

Urednice Morena Mitak i Ana Sršen

Lektura Paulina Polak

Ilustracije Vedran Štimac

Dizajn i prijelom Marko Borota

Tisak RD Digital d.o.o. Zagreb

ISBN 978-953-46439-0-7 (tiskano izdanje)

ISBN 978-953-46439-1-4 (digitalno izdanje)

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod
brojem 001259243.

Zagreb, prosinac 2024.

Izrada priručnika financirana je u okviru Javnog natječaja Zagrebačke županije za financiranje programa i projekata udruga i drugih neprofitnih organizacija čije područje djelovanja je zdravstvenog, socijalnog i humanitarnog značenja u 2024. godini.

Projekt je proveden u partnerstvu Udruge amputiranih Zagreb i Centra za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb.

Predgovor

Ako ste osoba s invaliditetom, ako ste nedavno pretrpjeli nesreću ili oboljeli od teške bolesti te je rezultat bila trajna invalidnost, nemojte očajavati jer Vaš radni život nije završio. On samo prelazi na novu razinu i sad imate priliku steći alat za prevladavanje izazova u svom radnom okruženju.

Ako ste pomislili da više nikad nećete moći raditi posao koji ste do sada radili, vjerojatno ste djelomično u pravu, no uz određene prilagodbe

ili prekvalifikacije možete raditi posao koji će vas ispunjavati i omogućiti egzistenciju u preostalom radnom životu.

Republika Hrvatska je kroz Centar za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb (CPRZ) i Zavod za vještačenje profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI) organizirala te financira prekvalifikacije za osobe s invaliditetom (OSI) kroz razne tečajeve i školovanja, a uz mnoge od njih omogućuje i naknadu onima koji uredno pohađaju navedene prekvalifikacije. U interesu Republike Hrvatske da se zaposli što veći broj OSI jer kronično nedostaje radne snage.

U današnjem društvu, raznolikost na radnom mjestu postaje sve važnija, a jedan od ključnih aspekata te raznolikosti je uključivanje osoba s invaliditetom. U Hrvatskoj, kao i u mnogim drugim zemljama, zaposlenje osoba s invaliditetom donosi mnoge prednosti kako za same osobe s invaliditetom, tako i za poduzeća u kojima rade.

Osobe s invaliditetom mogu doprinijeti društvu kroz rad te na taj način sebi popraviti životni standard, ali i napredovati u biopsihosocijalnom pogledu. Poslodavci na otvorenom tržištu rada ne biraju zapošljavati OSI pa je zbog toga zakonodavac (RH) predvidio izdašne potpore poduzećima ako zaposle OSI. Upravo se na taj način premošćuje njihov smanjeni radni učinak.

ZOSI novčano subvencionira:

- 100 % prijevoz radnika-osobe s invaliditetom na posao i s posla
- 75 % zdravstvene doprinose za radnika-osobu s invaliditetom
- nagrađuje poduzeće (koja nije obveznik plaćanja kvotnog doprinosa) prvih 12 mjeseci nagradom za zapošljavanje radnika-osobu s invaliditetom u visini od 30 % od bruto mjesečne plaće, a poduzeće (koja je obveznik plaćanja kvotnog doprinosa) oslobađa plaćanja istog za cijelo vrijeme trajanja zaposlenja radnika-osobe s invaliditetom
- temeljem Nalaza i mišljenja CPRZ-a o smanjenom radnom učinku poduzeće koje zaposli radnika-osobu s invaliditetom dobiva poticaj za smanjeni radni učinak iste, ovisno o invalidnosti i smanjenom radnom učinku (od 10% do 70% povrata uplate na bruto 1 plaću)

Uzimajući sve navedeno u obzir, radnik-osoba s invaliditetom je vrlo poželjna za zapošljavanje, pogotovo ako je stručna i predana u poslu koji obavlja. Sa svim gore navedenim subvencijama, prosječan radnik-osoba s invaliditetom, uz kvalitetnu rehabilitaciju i prekvalifikaciju te koji svom poslu pristupa profesionalno, može doprinijeti poslovanju i radnoj kulturi poduzeća kao što su bolja timska dinamiku, suradnja, razumijevanje i međusobno poticanje.

Zaposlenici koji vide da njihova tvrtka aktivno podržava inkluziju i raznolikost te podupire društveno odgovorno poslovanje, često su skloniji dugoročno ostati u toj tvrtki. To može smanjiti fluktuaciju radne snage i uštedjeti resurse koji bi inače bili utrošeni na regrutiranje i obuku novih zaposlenika.

Kako CPRZ jako dobro radi svoj posao savjetovanja, usmjeravanja i provedbe prekvalifikacije te je usko povezan sa ZOSI-jem koji financira te radnje, sve više i više OSI se zapošljava na otvorenom tržištu rada te su to sada dobri, zadovoljni radnici koji svojim radom sami osiguravaju svoju egzistenciju, stvaraju nove vrijednosti i time pune državni proračun.

Molimo Vas, ako ste nedavno pretrpjeli invalidnost, osjećate se izgubljeno i ne znate što dalje raditi sa svojim profesionalnim životom, dobro proučite ovu našu knjižicu koju držite u ruci jer će Vam ona najvjerojatnije promijeniti život nabolje.

Vjerujte nam, pročitati ovu knjižicu i postupiti po njoj najbolja Vam je životna prilika kojoj se sigurno niste ni najmanje nadali.

Hrvoje Vražić

poduzetnik, samozaposlena osoba s invaliditetom

Uvod

Ne tako davno jedan od najvećih životnih izazova mladih, ali i starijih te posebno osoba s invaliditetom, bio je zapošljavanje. Vremena se mijenjaju, a s njima i izazovi. Danas svjedočimo posve drugom izazovu, a to je nedostatak (kvalificirane) radne snage. Doduše, u trenutku

kad zapošljavanje ne predstavlja preveliki izazov, imamo nove izazove, ponajviše u vidu inflacije, nesigurnosti, velikih promjena na tržištu, stalnog i (pre)brzog tehnološkog napretka, a što cijelo društvo drži u neizvjesnosti te čini anksioznim. No, to je život, to su globalni ciklusi kroz koje su

prolazili naši roditelji, a sad je red i da mi kroz njih koračamo. Toliko puta izrečena izreka kaže „nakon kiše dolazi sunce“, no nadodao bih da će sunce sa sobom sigurno donijeti i neke nove izazove.

Za nove izazove jednostavno moramo biti spremni! Iako su često nepredvidivi, život nas je toliko puta podsjetio da je prilagođavanje novim situacijama – pitanje opstanka. Naša budućnost je u našim rukama, no moramo joj se stalno prilagođavati, tražiti načine, učiti, rasti, nikako se prepustiti i očajavati.

Invaliditet koji Vas je zadesio nikako ne smije biti opravdanje niti biti izlika za hvatanje u koštac s budućim izazovima. Invaliditet zahtijeva nove prilagodbe na stare, ali i nove okolnosti. Invaliditet mijenja svakodnevno funkcioniranje, ali ne predstavlja “kraj igre”, već daje priliku za postizanje novih rezultata. Invaliditet zatvara neka, ali i otvara nova pozitivna poglavlja koja se inače ne bi otvorila. Poznajem mnoge osobe s invaliditetom koje su svoje najveće životne i poslovne uspjehe ostvarile upravo kao osobe s invaliditetom. Invaliditet im je otvorio neke nove mogućnosti koje su znali iskoristiti. Dobili su novu priliku i iskoristili su ju. Jedna od njih možete biti i Vi.

Darko Sobota

Rukovoditelj odjela za rad s poslodavcima
Centar za profesionalnu rehabilitaciju „Zagreb“

1. Koja su moja prava u pogledu zapošljavanja ako sam osoba s invaliditetom?

Pravo na rad temeljno je ljudsko pravo, a Republika Hrvatska potiče zapošljavanje osoba s invaliditetom kroz različite zakonske i podzakonske propise i akte. Iako smisao ove knjižice nije predstavljanje propisa, smatramo da je važno spomenuti ih kako biste mogli lakše doći do saznanja o svojim pravima i mogućnostima koje vam se pružaju.

Zapošljavanje osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom te pratećim Pravilnicima (Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom, Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom, Pravilnik o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom).

1.1. KOJE SU OBVEZE POSLODAVACA U POGLEDU ZAPOŠLJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM?

Poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 radnika, osim predstavništava stranih osoba, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, integrativnih i zaštitnih radionica, poslodavaca u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovanih poslodavaca u vremenu uvođenja u rad, dužni su na primjerenom radnom mjestu, u primjerenim radnim uvjetima zaposliti osobe s invaliditetom i to u visini od 3 % u odnosu na ukupan broj zaposlenih na temelju kojih se utvrđuje kvota, neovisno o djelatnosti koju obavljaju.

Drugim riječima, poslodavac koji zapošljava npr. 100 radnika ima obvezu zapošljavanja tri osobe s invaliditetom.

Poslodavci koji su obveznici zapošljavanja osoba s invaliditetom kvotnu obvezu zapošljavanja mogu ispuniti na tri načina:

- I. Zapošljavanjem primjerenog broja osoba s invaliditetom
- II. Plaćanjem novčane naknade zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom
- III. Zamjenskim ispunjenjem obveze kvotnog zapošljavanja

1.1.1. Zapošljavanje primjerenog broja osoba s invaliditetom

Zapošljavanje primjerenog broja osoba s invaliditetom najetičniji je i društveno najodgovorniji model ispunjavanja kvotne obveze, no nije uvijek moguć kod svih poslodavaca. Stoga je zakonodavac omogućio dodatna dva modela ispunjenja kvotne obaveze zapošljavanja osoba s invaliditetom.

1.1.2. Plaćanje novčane naknade zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom

Plaćanje novčane naknade zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom najnepopularniji je način ispunjavanja kvotne obveze, a često je u javnosti karakteriziran kao parafiskalni namet. Međutim, uplaćeni novac zbog neispunjenja kvotnog

zapošljavanja uplaćuje se u posebni fond iz kojeg se financira cjelokupni sustav profesionalne rehabilitacije i poticajnog zapošljavanja osoba s invaliditetom. Dakle, uplaćenim novcem poslodavaca koji ne zapošljavaju osobe s invaliditetom potiče se i sufinancira profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom poslodavcima koji ih zapošljavaju.

U skladu s Pravilnikom obveznik koji ne ispuni kvotu zapošljavanjem osoba s invaliditetom ili zamjenskom kvotom, dužan je mjesečno, prilikom obračuna plaća, obračunati i uplatiti novčanu naknadu u iznosu od 20 % minimalne plaće u Republici Hrvatskoj (minimalna bruto plaća u 2024. godini iznosi 840,00 €) za svaku osobu s invaliditetom koju je bio dužan zaposliti kako bi ispunio propisanu kvotu. Iz toga proizlazi da mjesečna novčana naknada zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom iznosi 168,00 € za svaku osobu s invaliditetom koju je poslodavac bio dužan zaposliti kako bi ispunio propisanu kvotu.

1.1.3. Zamjensko ispunjenje obveze zapošljavanja osoba s invaliditetom

Ako poslodavac ne može zaposliti osobu s invaliditetom, zakonodavac je predvidio mogućnost ispunjenja zamjenske kvote ugovaranjem poslovne suradnje sa samozaposlenom osobom s invaliditetom, zaštitnom radionicom, integrativnom radionicom,

odnosno trgovačkim društvom, zadrugom ili udrugom u kojima više od polovine radnika čine osobe s invaliditetom.

To znači da poslodavac umjesto plaćanja novčane naknade u proračun tim novcem može naručiti proizvode i/ili usluge od poduzeća koja, sukladno Pravilniku, mogu ponuditi zamjensku kvotu. Tako direktno potiču i zapošljavanje osoba s invaliditetom jer im, naručujući njihov proizvod i/ili uslugu, osiguravaju prihode i omogućuju rast. Rastom potražnje za proizvodima i/ili uslugama poduzeća koja pružaju zamjensku kvotu ona moraju zapošljavati nove radnike, a kako bi zadržale mogućnost pružanja zamjenske kvote moraju zapošljavati i osobe s invaliditetom kako bi zadržale njihovu zaposlenost većom od propisane. Dodatno, suradnja s poduzećima koja većinski zapošljavaju osobe s invaliditetom pripada u domenu društveno odgovornog poslovanja što je danas vrlo bitna značajka.

U trenutku pisanja ovog teksta na tržištu posluje 71 poduzeće koje pruža zamjenske kvote te koja pružaju široki spektar proizvoda i usluga. Popis pružatelja zamjenskih kvota nalazi se na stranicama Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (www.zosi.hr/zavod/kvota). Upravo količina pružatelja zamjenskih kvota na tržištu osigurava kvalitetu proizvoda i usluga, konkurentnost cijena

te zdravo tržišno naatjecanje, a zamjenska kvota im osigurava veliku dodanu vrijednost.

1.2. KOME DA SE OBRATIM ZA POTICAJE ZA ZAPOŠLJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM? KOJE POTICAJE MOGU OSTVARITI?

U skladu s Pravilnikom o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom postoje brojni poticaji za poslodavce koji zapošljavaju osobe s invaliditetom, ali i za osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju. Poticaje za zapošljavanje

osoba s invaliditetom pružaju Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) te Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI). Razlika u spomenutim poticajima je ta da HZZ nudi izdašnije poticaje kao „vjetar u leđa“ prilikom zapošljavanja, ali ih poslodavac može koristiti maksimalno do 24 mjeseca od dana zapošljavanja osobe s invaliditetom. S druge strane, ZOSI poticaji su trajni, odnosno poslodavci i samozaposlene osobe s invaliditetom ih mogu koristiti dok god je osoba s invaliditetom zaposlena.

1.2.1. HZZ poticaji za zapošljavanje OSI

Na web stranici www.mjere.hzz.hr popisani su poticaji koje nudi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Aktivna politika zapošljavanja HZZ-a početkom svake godine donosi nove poticaje ili revidira iznose postojećih poticaja, a poticaji se uglavnom odnose na sufinanciranje do 75 % iznosa bruto I iznosa plaće u trajanju od 24 mjeseca od dana zapošljavanja osobe s invaliditetom. Također, kod samozapošljavanja, uz sufinanciranje bruto I iznosa moguće je ostvariti poticaje i za nabavu opreme i sredstava potrebnih za rad. Ovi poticaji služe kao dobar „vjetar u leđa“ za zapošljavanje OSI.

1.2.2. ZOSI poticaji za zapošljavanje OSI

Za razliku od gore navedenih, ovi poticaji za cilj imaju održivo zapošljavanje (ili) trajni poticaji za poslodavce te čine OSI konkurentnim na tržištu

rada. Na web stranici www.zosi.hr/zavod/poticaji popisani su svi poticaji koje Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI) nudi poslodavcima te samozaposlenim osobama s invaliditetom. Osnovni uvjet za ostvarivanje poticaja od strane ZOSI-a su upis zaposlene osobe s invaliditetom u Očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom pri prijavi zaposlenika u evidenciju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) te nepostojanje dugovanja poslodavca i prema radnicima i/ili državi.

Riječ je o sljedećim poticajima:

Subvencija bruto I iznosa plaće osobe s invaliditetom

Subvencija plaće je kompenzacijska mjera koja sufinancira plaću zaposlene osobe s invaliditetom u onolikoj mjeri koliko je procijenjeno da invaliditet utječe na obavljanje posla u odnosu na osobu bez invaliditeta koja obavlja isti takav posao.

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica mogu ostvariti pravo na subvenciju plaće zaposlenih osoba s invaliditetom ako se nalazom i mišljenjem centra za profesionalnu rehabilitaciju (usluga 10. Procjena radne učinkovitosti) utvrdi da, unatoč prilagodbi radnog mjesta i pružanju odgovarajućih usluga

stručne podrške, osoba s invaliditetom ne može postići one rezultate u obavljanju radnih zadataka koje bi na istom radnom mjestu postigao prosječni radnik bez invaliditeta. Ovisno o procjeni centra za profesionalnu rehabilitaciju, iznos subvencije može iznositi od 10 % do 70 % bruto I iznosa plaće.

Osnovica za izračun subvencije plaće je bruto I plaća zaposlene osobe s invaliditetom. Drugim riječima, ako osobi s invaliditetom raste plaća, shodno tome raste i iznos subvencije u apsolutnom iznosu jer je subvencija izražena u postotku.

Sufinanciranje doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, odnosno osoba

s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica mogu ostvariti pravo na subvenciju u visini uplaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje za svaku zaposlenu osobu s invaliditetom, ali pod uvjetom da je ista upisana u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom. Za svaku zaposlenu osobu s invaliditetom ostvaruje se pravo sufinanciranja 75 % osnovice uplaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje. Ovaj poticaj se može kombinirati s poticajem subvencije plaće jer ne ulazi u bruto I dio plaće.

Sufinanciranje troškova prijevoza osoba s invaliditetom

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, odnosno osoba s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica mogu ostvariti pravo na sufinanciranje troškova prijevoza osoba s invaliditetom za potrebe dolaska na posao i odlaska s posla te za potrebe dolaska na mjesto obavljanja djelatnosti i odlaska s mjesta obavljanja djelatnosti.

Trošak prijevoza nadoknađuje se u visini stvarnih troškova prijevoza osobe s invaliditetom.

Arhitektonska prilagodba radnog mjesta

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, odnosno osoba s

invaliditetom koja se samozapošljava, a kojoj je zbog vrste i težine invaliditeta potrebno prilagoditi radno mjesto u smislu uklanjanja arhitektonskih barijera i omogućiti dostupnost prostorija potrebnih za izvršenje radnih zadataka (poput izgradnje rampe, podizne platforme, ugradnje rukohvata, adaptacije sanitarnog čvora i sl.), može ostvariti pravo na sufinanciranje troškova razumne prilagodbe radnog mjesta za tu osobu ako je nalazom i mišljenjem centra za profesionalnu rehabilitaciju (usluga 9. Izrada plana prilagodbe radnog mjesta i radnog okoliša – arhitektonska prilagodba, te potrebne prilagodbe opreme i sredstava za rad – tehnička prilagodba) utvrđena potreba za prilagodbu radnog mjesta u visini stvarnih troškova prilagodbe, ali najviše do 40 osnovica za jednu osobu s invaliditetom. Osnovica izračuna je minimalna bruto plaća. U 2024. godini maksimalni iznos predviđen za arhitektonsku prilagodbu radnog mjesta iznosi 33.600 €.

Tehnička prilagodba radnog mjesta

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica za zapošljavanje osobe s invaliditetom kojoj je zbog vrste i težine invaliditeta potrebno tehničkom ili ergonomskom opremom prilagoditi radno mjesto kako bi mogla ravnopravno, samostalno, učinkovito i na siguran

način obavljati svoje radne zadatke, može ostvariti pravo na sufinanciranje troškova razumne prilagodbe, ako je nalazom i mišljenjem centra za profesionalnu rehabilitaciju (usluga 9. Izrada plana prilagodbe radnog mjesta i radnog okoliša – arhitektonska prilagodba, te potrebne prilagodbe opreme i sredstava za rad – tehnička prilagodba) utvrđena potreba za prilagodbu uvjeta rada u visini stvarnih troškova prilagodbe, ali najviše do 40 osnovica za jednu osobu s invaliditetom. Osnovica izračuna je minimalna bruto plaća. U 2024. godini maksimalni iznos predviđen za tehničku prilagodbu radnog mjesta iznosi 33.600 €.

Potpora za održivost samozapošljavanja osoba s invaliditetom

Osoba s invaliditetom koja se samozapošljava može na svoje ime ostvariti pravo na potporu za održivost samozapošljavanja osoba s invaliditetom koja iznosi 133 € mjesečno. Drugim riječima, zato što se osoba s invaliditetom odvažila samozaposliti, ZOSI će joj svakog mjeseca uplatiti 133 € kako bi joj pomogla u održivosti samozapošljavanja.

Pod samozapošljavanjem osoba s invaliditetom smatra se osnivanje trgovačkog društva i zapošljavanje u tom trgovačkom društvu, osnivanje zadruge i zapošljavanje u toj zadruzi, osnivanje udruge i zapošljavanje u toj udruzi, obavljanje obrta, obavljanje domaće radinosti ili

sporednog zanimanja na temelju kojeg je osoba osigurana na mirovinsko osiguranje, obavljanje djelatnosti slobodnog zanimanja (profesionalne djelatnosti) te obavljanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva.

Sufinanciranje troškova obrazovanja

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica mogu ostvariti pravo na sufinanciranje troškova obrazovanja osoba s invaliditetom za programe osposobljavanja i usavršavanja kojima osoba s invaliditetom stječe nova znanja, vještine i sposobnosti potrebne za rad ili praćenje i uporabu novih tehnologija i suvremene organizacije rada i to za potrebe radnog mjesta na kojem radi.

ZOSI sufinancira troškove obrazovanja koji traju najduže 6 mjeseci, a iznimno do 12 mjeseci na temelju obrazloženog zahtjeva podnositelja, po prethodnom odobrenju Zavoda.

ZOSI ovisno o veličini poslodavca sufinancira 50 % do 70 % troškova obrazovanja, a u troškove obrazovanja ubrajaju se trošak upisnine te trošak prijevoza osobe s invaliditetom kao i osobe koja joj je pratitelj.

Poslodavac nema pravo na sufinanciranje troškova obrazovanja za programe obrazovanja koji su završeni ili su u tijeku u trenutku podnošenja zahtjeva.

Novčana nagrada za zapošljavanje iznad propisane zakonske obveze

Poslodavci koji nisu obveznici kvotnog zapošljavanja, a ipak zaposle osobe s invaliditetom kao i poslodavci koji zapošljavaju više osoba s invaliditetom od propisane kvote, mogu ostvariti novčanu nagradu za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Nagrada se isplaćuje u iznosu od 30 % minimalne plaće u trajanju od najduže 12 mjeseci za svaku osobu s invaliditetom izvan propisane kvote. U 2024. godini nagrada iznosi 252 € mjesečno.

Ovaj poticaj ne može ostvariti osoba s invaliditetom koja se samozapošljava u svoje ime.

1.2.3. Kada i kako ostvarujem pravo na ZOSI financijske poticaje?

Zahtjevi za spomenute financijske poticaje podnose se ZOSI-u najkasnije u roku 30 dana od dana isplate plaće, doprinosa, poreza i prireza za mjesec za koji se traži poticaj. Uz obrazac zahtjeva poslodavac obavezno mora priložiti dokaz da je podmirio novčane obveze prema državi i radnicima po bilo kojoj osnovi.

Rok za podnošenje zahtjeva za novčanu nagradu za zapošljavanje iznad propisane zakonske kvote za određeni mjesec je najkasnije do 20. dana sljedećeg mjeseca.

Sufinanciranje troškova obrazovanja te arhitektonske i tehničke prilagodbe radnog mjesta ZOSI poslodavcu naručitelju uplaćuje unaprijed u skladu s dostavljenim ponudama, a uplaćeni novac poslodavac naručitelj namjenski troši na odobrene stavke.

Zahtjevi za ZOSI financijske poticaje podnose se putem e-sustava NERA (<https://nera.zosi.hr>).

1.2.4. Poslodavci iz javnog sektora - imaju li ista prava kao i poslodavci iz realnog i civilnog sektora?

Financijske poticaje ne mogu ostvariti tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti, tijela državne vlasti i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne

i područne (regionalne) samouprave, javne službe, javne ustanove, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima.

Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, poslodavci iz javnog sektora dužni su prilikom zapošljavanja osobi s invaliditetom dati prednost pod jednakim uvjetima.

Prednost pod jednakim uvjetima podrazumijeva da osoba s invaliditetom mora ispunjavati sve uvjete navedene u natječaju odnosno oglasu, ali isto tako i postići jednako dobar rezultat kao i drugi kandidati u postupku ocjenjivanja kandidata (pismeno testiranje i/ili intervju) kako bi ostvarila navedeno pravo. Dakle, tek ako osoba s invaliditetom postigne jednako dobar rezultat kao i kandidat s najviše bodova ima pravo prednosti pri zapošljavanju.

Da bi osoba s invaliditetom ostvarila prednost pri zapošljavanju, dužna je u prijavi, odnosno ponudi na javni natječaj ili oglas pozvati se na to pravo te priložiti sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta kao i dokaz o invaliditetu.

Dokazom o invaliditetu smatraju se javne isprave o invaliditetu na temelju kojih se osoba može upisati u Očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom koji se vodi pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

2. Profesionalna rehabilitacija

– što je profesionalna rehabilitacija, što uključuje i s kojim ciljem?

Profesionalna rehabilitacija sastavni je dio procesa rehabilitacije osoba s invaliditetom kojoj je cilj osposobiti osobu s invaliditetom za prikladan posao i zaposliti je, odnosno omogućiti da zadrži posao, u njemu napreduje te da se profesionalno razvija.

Profesionalna rehabilitacija obuhvaća usluge koje, među ostalim, uključuju sljedeće mjere i aktivnosti:

- sudjelovanje u utvrđivanju preostalih radnih i općih sposobnosti
- profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti
- radno osposobljavanje, obrazovanje te programe održavanja, usavršavanja radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja
- informiranje i savjetovanje o mogućnostima koje asistivna tehnologija pruža u učenju i radu
- tehničku pomoć i podršku u provedbi usluga profesionalne rehabilitacije te praćenje i procjenu rezultata profesionalne rehabilitacije
- informiranje i podršku u izvorima financiranja.

Prema navedenom, profesionalna rehabilitacija predstavlja multidisciplinarno područje koje čine različite aktivnosti usmjerene na profesionalno i radno osposobljavanje, zapošljavanje i rad osoba s invaliditetom. Profesionalna rehabilitacija je skup rehabilitacijsko-edukativnih, socijalnih, psiholoških, pravnih, radno-tehnoloških i tehničkih te gospodarskih mjera usmjerenih na stjecanje radnih znanja, vještina i navika koje su programski usmjerene prema što bržem uključivanju osobe s invaliditetom u rad u struci ili zanimanju gdje će postizati najpovoljniji radni učinak s najmanjim izgledom da dođe do daljnjeg narušavanja njezinih preostalih radnih i općih sposobnost.

2.1. TKO IMA PRAVO NA PROFESIONALNU REHABILITACIJU?

Na profesionalnu rehabilitaciju imaju pravo radnici i s njima prema posebnim propisima izjednačene osobe, obrtnici te osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost kod kojih je prije navršene 55. godine života nastalo smanjenje sposobnosti za rad uz preostalu radnu sposobnost.

Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako ispunjava uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu.

No, ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

2.2. A ŠTO JE S MOJIM PRIMANJIMA TIJEKOM PROFESIONALNE REHABILITACIJE?

Profesionalnu rehabilitaciju osiguranika provodi specijalizirana javna ustanova koja provodi profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom. Pravo na naknadu plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju osiguraniku pripada:

- za vrijeme čekanja na profesionalnu rehabilitaciju
- za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije
- za vrijeme čekanja zaposlenja nakon završene profesionalne rehabilitacije, ali najduže 12 mjeseci, odnosno 24 mjeseca (ovisno o uzroku smanjenja radne sposobnosti) pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi za zapošljavanje.

Invalidu rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom kojim se određuje visina minimalne plaće.

2.3. KAKO POKRENUTI POSTUPAK PROFESIONALNE REHABILITACIJE?

Postupak ostvarivanja prava na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu

spособnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti može se pokrenuti na zahtjev osiguranika i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite, a nakon završetka liječenja odnosno nakon završene zdravstvene rehabilitacije. Zahtjev se podnosi HZMO-u, a vještačenje obavljaju vještaci ZOSI-a.

Usluge profesionalne rehabilitacije izvode Centri za profesionalnu rehabilitaciju samostalno ili u suradnji sa obrazovnom ustanovom ili drugom pravnom osobom koja ispunjava uvjete sukladno pravilima profesionalne rehabilitacije, odnosno podizvoditeljem usluga profesionalne rehabilitacije.

Usluge profesionalne rehabilitacije provode se u partnerstvu s osobom s invaliditetom na način da se osobu s invaliditetom detaljno upozna s aktivnostima koje će se provoditi u sklopu određene usluge kao i s rezultatima provedene usluge.

3. Centri za profesionalnu rehabilitaciju

– Centri novih mogućnosti

Centri za profesionalnu rehabilitaciju (CPR) javne su ustanove osnovane s ciljem organiziranja i izvođenja usluga profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom. Korisnici usluga CPR-a su zaposlene i nezaposlene osobe s invaliditetom, dok su naručitelji usluga poslodavci koji ih zapošljavaju ili ih žele zaposliti, HZZ, ZOSI te HZMO.

Osoba s invaliditetom može biti uključena u usluge profesionalne rehabilitacije ako ima navršenih 15 godina života, završeno obvezno obrazovanje te je prošla osnovnu rehabilitaciju. Akutna ovisnost kriterij je isključivanja iz usluga.

Misija CPR-a je pružanje kvalitetne usluge profesionalne rehabilitacije kako bi se osobe s invaliditetom održale u svijetu rada, zaposlile se ili vratile na radno mjesto nakon nastanka invaliditeta te pružanje odgovarajuće podrške kroz cjelokupan proces.

Centri za profesionalnu rehabilitaciju provode postupak profesionalne rehabilitacije kroz tri faze:

- I. Rehabilitacijsku procjenu – procjena o razini sposobnosti, znanja, vještina, radnih navika,

profesionalnih interesa, ali i poteškoća koje mogu utjecati na uspješnost provođenja profesionalne rehabilitacije. Prilikom izvođenja rehabilitacijske procjene, naglasak se stavlja na mogućnosti korisnika. Rehabilitacijskom procjenom izabiru se realistični profesionalni ciljevi, usklađeni s korisnikovim znanjima, vještinama i preostalim radnim sposobnostima, interesima i zdravstvenim ograničenjima koji su u skladu s potrebama tržišta rada.

- II. Programe profesionalne rehabilitacije – uključivanje u primjerene i ciljane programe obrazovanja i/ili osposobljavanja za stjecanje potrebnih teorijskih i praktičnih znanja i vještina s ciljem održivog zapošljavanja. Programe izvode CPR-ovi samostalno ili u suradnji s poslodavcima, odnosno obrazovnom ustanovom ili drugom pravnom osobom koja ispunjava uvjete sukladno pravilima profesionalne rehabilitacije, odnosno podizvoditeljem usluga profesionalne rehabilitacije.
- III. Pripremu poslodavca – poslodavac je ravnopravni dionik procesa radne integracije osobe s invaliditetom u radni proces. S ciljem održivog zapošljavanja, priprema poslodavca za zapošljavanje osobe s invaliditetom uključuje upoznavanje korisnika, njegovog radnog i svakodnevnog funkcioniranja, predstavljanje korisnikovih mogućnosti i sposobnosti, ali

i zdravstvenih ograničenja. Na taj je način zaokružena priča sa svih aspekata te su kroz programe profesionalne rehabilitacije pripremljeni i korisnik i poslodavac čime su stvoreni uvjeti za održivo zapošljavanje.

Osim organiziranja i izvođenja profesionalne rehabilitacije, CPR-ovi kroz usluge procjene radne učinkovitosti te izrade plana prilagodbe radnog mjesta sudjeluju u definiranju iznosa financijskih poticaja koje ZOSI isplaćuje poslodavcima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom ili samozaposlenim osobama.

Kroz obje usluge interdisciplinarni tim (liječnik specijalist medicine rada, psiholog, edukacijski rehabilitator i socijalni radnik) obavlja rehabilitacijsku procjenu korisnika koja podrazumijeva dolazak korisnika u CPR i traje od tri do šest sati, naknadni odlazak na radno mjesto korisnika gdje analizira radno mjesto i promatra rad te, poštujući osobne podatke, komunicira s nadređenom osobom o radnom funkcioniranju korisnika usluge. Navedeni postupak omogućuje detaljnu procjenu osobe i radnog mjesta te se sintezom prikupljenih podataka donose personalizirani i individualizirani izvještaji koji će poslodavcu omogućiti stjecanje prava na sufinanciranje bruto I plaće i/ili tehničke i/ili arhitektonske prilagodbe radnog mjesta.

Zaključno, osoba s invaliditetom koja je raspoređena na radno mjesto koje odgovara njenim znanjima, vještinama i preostalim radnim sposobnostima, nije više, u radnom smislu, „hendikepirana“.

4. Kontakti i poveznice

Hrvatski zavod za zapošljavanje

www.mjere.hzz.hr

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Služba za zapošljavanje i poticaje

Radnička cesta 1, 10000 Zagreb

+385 1 6442 710

<https://zosi.hr/zavod/poticaji/>

Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek

Tadije Smičiklasa 2, 31000 Osijek

+385 31 208 308

www.cpr.hr

cpr@cpr.hr

Centar za profesionalnu rehabilitaciju Rijeka

Wenzelova 3/A, 51000 Rijeka

+385 51 546 451

www.cpr-rijeka.hr

info@cpr-rijeka.hr

Centar za profesionalnu rehabilitaciju Split

Petravićeva 23, 21000 Split

+385 21 240 340

www.czprs.hr

info@czprs.hr

Centar za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb

Ul. Republike Austrije 1, 10000 Zagreb

+385 1 6461 230

www.cprz.hr

info@cprz.hr